

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Özen Yula

Öbür Dünya Bilgisi

İLETİŞİM YAYINLARI

ÖZEN YULA • Öbür Dünya Bilgisi

İletişim Yayınları 255 • Çağdaş Türk Yazarları 21
ISBN 975-470-358-2

1. BASKI ©İletişim Yayıncılık A. Ş. Ekim 1993

KAPAK Ümit Kıvanç
DIZGI Remzi Abbas
DÜZELTİ Ahmet Abbas
UYGULAMA Filiz Burhan
KAPAK BASKISI Ayhan Matbaası
İÇ BASKI ve CILT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları

Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 34400 Cağaloğlu İstanbul
Tel. 516 226 03 60 Faks: 516 226 51 58 <http://www.iletisim.com.tr>
Ücretsiz İnternet Sitesi: <http://www.iletisim.com.tr>

ÖZEN YULA

Öbür Dünya Bilgisi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

i l e t i ş i m

“Eskidendi,
ürkek, bilisiz ben, ancak yaşayıp,
gözlerimi görüntülerle örterek,
ölülere ve ölenlere kılavuzluk yaptığımı
savladım.”

Philippe Jaccottet
“Dersler” adlı şiirden.
Türkçesi: Enis Batur

- Unutma! Beynin sana ihanet edebilmeli. Unutman gerektiğini unutmamalısın! İşin püf noktası şudur: Bütün dikkatini iş yapma yöntemine ve sana ait olan eşyalara vermelisin. Kimin, ne durumda önüne getirildiği önemli olmamalıdır. Aksi takdirde hapı yutar-sın.

- Unutmak zor değil midir?

- İlk hafta boyunca zorlanacaksın kuşkusuz. Zamanla alışacaksın.

- En çok neyi hatırlar insan?

- Yüzleri. Bütün anlamlarını boşaltmıştır yüzler. Pürüzsüzlük hâkimdir bütün yüzlere. İnsanı korkutacak kadar pürüzsüzdür yüzler.

- Nasıl bir pürüzsüzlüktür bu?

- Sanki hiçbir girintisi çıkıntısı yoktur o yüzlerin.

Burunlar dümdüzdür; gözler ve dudaklar yoktur. Ötesini göremeyeceğin, kendi yansını yakalayamayacağın birer ayna gibidir yüzler.

- Ama bu olamaz ki; olmaz!

- Olur! Göreceksin. Sana unutman gerektiğini söyledim ya, artık sen göreceğin yüzleri hatırlamaya çalışacaksın. Çalıştıkça da yüzlerin birbiri içine geçtiğini, giderek pürüzsüzleştiğini göreceksin. Beynine yüzlerin pürüzsüzlüğü nakşolunacak. Eğer sana yüzlerin pürüzsüzleştiğini anlatmamış olsaydım; sen o yüzlere anlam yüklemeye çabalıyor olacaktın. O yüzler sana acı verecekti. Oysa şimdi yalnızca yüzleri hatırlamaya çalışacaksın.

- İş küçük tuzaklar kurarak mı öğreteceksin bana?

- Hayır! Senin iyiliğin için söylüyorum bunları. O yüzlere baktığın zaman acı duymayacaksın. Yalnızca yüzlerin pürüzsüzlüğünden ve boşluğundan korkacaksın. O korkuyu duymamak için de kendini işi yapma yöntemine ve sana ait eşyalara vereceksin. Sonra, belki de çok sonra, bir gün gelecek, nasıl alışabildiğine sen de şaşacaksın!

- Ya alışamazsam?

- Sen ki her şeye alışabilmiş insanlarla yaşamaya alışmışsın; buna da alışırsın! Karşı da koysa, yoketmeye de çabalasa, isyan da etse, sonunda her şeye alışıyor insan. Ekmeğini bu işten kazanacaksan, alışmak zorundasın; alışırsın!

- İnaniyor musun?

- Bu işte çalışınca hayatın som gerçeğinin yokoluş

olduğunu görüyorsun. Onun ötesinde fazla bir şey sormuyorsun kendine. Çalışırken bazan oyunlar kuruyorsun. Bak, bu da işini kolaylaştırır; ama daha sonraki evrede. Yani işe iyice alıştıktan ve her şey sana sıkıcı gelmeye başladıktan sonra, artık kendince oyunlar kurabilirsin.

- Herhalde işe yarın başlamamda bir sakınca yoktur!

- Yok! Gelir gelmez şu turuncu muşambayı giyeceksin; sonra şu uzun sarı çizmeleri geçireceksin ayaklarına. Yeşil hortumu kullanacaksın. Senin kullanacağın musluk biraz zor açılır; açılınca da zor kapanır. Ama gençsin; gücün kuvvetin yerinde. Üstesinden gelirsin!

- Eldivenler?

- Yaşlılık işte! İnsan büyük sözler edebiliyor da; bir işi sırasıyla anlatamıyor karşısındakine! Eldivenleri takacaksın. Şu bez parçasıyla ağzını, burnunu örtersin. Lastiği kafanın arkasına geçireceksin... Bundan böyle, bütün bu eşyalar hayatının bir parçası ve varoluşunun bir kanıtı olacak.

- Tuhaf bir kanıt!

- Her mesleğin ve her varoluşun kanıtı kendince-dir.

- Zor iş!

- İşin en zor tarafı, önüne getirileni temizlemektir. Kimi intihar etmiştir; kimi cinayete kurban gitmiştir; kimi suikaste uğramıştır; kimine de otopsi yapılmıştır. Kişi nasıl ölmüş olursa olsun; senin için önemli olan işini en iyi biçimde yapmaktır. Temizliği bitirdikten

sonra cesedin makadını bir tutam pamukla tıkayacaksın. Senin işin, ceset, sahibine teslim edilene kadardır.

- Yani arındırıp bırakıyoruz.

- Evet.

- Anlattığın için sağol! Yarın erkenden gelirim!

- Gelmeyeceksin!

- Gelirim!

- Gelecek kişi gözlerinden belli olur. Sen yarın buraya gelmeyeceksin! Adım gibi biliyorum bunu. Sen buraya bir başka zaman geleceksin. Yarın başka bir iş arayacaksın kendine. Gelmeyeceksin!

Ölecek bir konsomatrisin evrak-ı metrukesi: fetret

Şen Pavyon eski Adana kentinin mutena semtlerinden birinde, olanca haşmetiyle, geçip giden at arabalarına bakardı. Kâgir demeye bin şahit ister, iki katlı bir binaydı. Pavyona ilk kez gelen müşteriler alt kattaki uzun bir holü geçerlerken, sol yanlarında boydanboya, endenene duvarı kaplayan bir çuval bezini, sağ yanlarında duvar boyunca eski Adana'nın ışıltılı bir gecesinin yağlı boya suretini görürlerdi. Ilgilenip de bunun nedenini soran olursa, şef garsondan ya da müdavimler arasındaki lakabıyla 'Arakçı' Galip'ten hep şu yanıtı alırdı:

“Vakt-i zamanında Şen Pavyon'un ilk sahibi Adem Bey bakmış ki girizgâh uzun sürüyor, “Bari”, demiş, “müşteriler sıkılmasın, onların gözü, gönlü hoş olsun. Bir müsabaka tertipleseyim”. Sonra tellal çıkarttın tüm

Adana halkına duyurmuş müsabakayı. Bir Adana resmi istiyormuş. Acısız, tatlı, zerdali gibi bir Adana gecesinin resmini. En iyi resmi yapacak olana epey bir para mükâfatı vaat etmiş. Halktan tık yok. Zaman geçmiş. Nihayet bir gün bir adam çıkagelmiş. “Ben”, demiş, “resmi yapmak istiyorum”. Biraz sonra da bir başka adam gelmiş, gençten biri. “Ben de!” demiş. Derken efendim, holün ortasına bir uzun Amerikan bezi germişler. İki adam da başlamışlar çalışmaya. Aradan bir zaman geçmiş. İlk gelen adam, “Bitti!” demiş. Genç olanı, “O zaman benimki de bitti!” demiş. Pavyon çalışanları sıraya dizilmişler. Amerikan bezi kaldırılmış ki akıllara sezâ. İlk gelen adam muhteşem bir Adana gecesi boyamış duvarın sağ yanına. Boydanboya, ıslıl ıslıl, kıpır kıpır, Seyhan nehrinin yakamozları, taş köprüye vuran gece, gecenin içinde faytonlar. Niye anlatıyorum ki bunu? Zaten görmektesiniz. Neyse efendim, pavyon çalışanları derin bir iç geçirmişler. Bir de holün sol duvarına bakmışlar ki boydanboya bir ayna. Ama ne ayna? Panayır yerindeki güldüren aynalardan. Pavyon çalışanları önce kendi yüzlerini görmüşler aynada. Keder çizgileri, acımasız kıvrımlar, mor halkalar yokolmuş. Birbirine karışan, kendi kendine karışan insan suretleri varmış. Dayanamayıp gülmeye başlamış hepsi. Mutluluk gibi bir şey gelmiş Şen Pavyon’a. Neden sonra sağ duvardaki resmin yansısını yakalayabilmişler aynada. O güzelim Adana gecesi sureti bir tuhaf olmuş. Seyhan’daki yakamozlar nehrin içine çaprazlama gömülmüş sanki. Nehir yakamozların üstünden akar olmuş. Göge doğru akı-

yormuş nehir. Faytonlar başaşağı geçiyormuş taş köprüden. Suret allak bullakmış aynada. Pavyonda çalışanlar gözlerinden kan gelene dek gülmüşler. Eh, el elden, akıldan da akıl üstünmüş. Lâkin Adem Bey böyle akıllara küskünmüş. İsteddiği bir suretmiş, yansı değilmiş. “Olmaz böyle saçmalık!” demiş ve mükâfatı Adana gecesini boyayan ressama vermiş. Diğer genç adam ise, “Çaldımsa pir malı çaldım”, demiş de başka şeycikler söylememiş, sonra da ayrılmış Adana’dan. Adem Bey de bakmış aynanın yansıısı pavyondakilerin işine mânî oluyor, hepsi durmadan gülüyor; emretmiş çalışanlara. Boydanboya bir bez germişler aynanın üstüne. O günden beri de çıkmamış bez. İşte böyle.”

Bu öyküden geçilince girilirdi pavyona. Tabandan üç basamak çıkma allı pullu bir sahne vardı geniş salonda. Sanat burada icrâ edilirdi. Ağalar beyler bordo rengi koltuklara otururlardı. Üst katta ise ‘hesaplaşma odası’ vardı. Tüm hesaplar burada görülürdü. Şen Pavyon’un şimdiki sahibi Özgün Bey’in odasında. Çok konsomatrisin, çok müşterinin, çok pavyon çalışanının canı yanmıştı.

İşte erkeğin nesnesi, öykünün öznesi Şengül bu pavyonun en sevilen, müşterinin dilinden iyi anlayan konsomatrisiydi. Çok zamanlar olmuştu Şengül buraya geleli. Bir günce tutmaya karar vermişti Şen Pavyon’a geldiğinde. Şöyle yazmıştı güncesine:

- “1. gün / geldim.
2. gün / burdayım.
3. gün / burdayım.

4. gün burdayım.
5. gün burdayım.”

Sonraki günlere hep “burdayım” yazılmıştı. Bura-daydı.

Afitap bir tuhaf karı. Geleli kaç zaman oldu, hep “Siz” diye hitap ediyor bize. Müşterilere de “Siz” diyor. “Siz” kelimesi kendinin de “Siz” olarak kalmasını sağladığı için seviyormuş “Siz”i. Hakikaten gelenlerin hepsi “Siz” diyor Afitap’a. Arakçı Galip bile “Siz” diyor. Ben bile “Siz” diyorum. Biz, hepimiz “Siz” diyoruz. Kültürlü kadın Afitap. Gelen müşterilerine Freud’dan sözaçıyor, Lacan’ı anlatıyor. Lacan psik~~o~~analizde Freud’un eksikliklerini tamamlamışmış, öyle diyor. Sonra da Cahit Sıtkı’nın şiirlerini ezberden okuyor. Müşteriler gık çıkarmadan dinliyorlar onu. Seviyorlar mı bilmem, ama beğeniyorlar. En çok beni sever onlar, ciğerlerini bilirim. Babam kasaptı, odam kireçti, yüzüm güleçti benim.

Şengül oteldeki küçük odasında salatalıkları doğramaya başladı. İnce ince kıyıyordu salatalıkları. Cilde iyi gelirmiş salatalık. Şengül bunu biliyordu da cacık yapıyordu. Hem içini, hem dışını güzelleştirmek için?

Mehlika da bir tuhaf karı. Önceleri uzun tek örgülü saçları vardı. Eşitlik filan deyip dururdu. Zaten hepimiz eşitçene gömülmüştük b~~o~~ca. Bunu anladı mı nedir, ilkin saçlarını kestirdi, sonra tekrar kestirdi saçlarını, kırkların modasına uygun olarak yandan ayırıp taramaya başladı. Artık parlak oğlanlarla geziyor, iki ka-

dehten sonra onlara geçmiş günleri anlatmaya başlıyor. Eskiden erkekler daha erkekmiş; yanındaki kadına dil uzatan olursa koparır dillerini, verirlermiş ellerine. Yani laf atanın eline. Bu fasıl bittikten sonra oğlanların ideolojik bağlamlarını soruyor, hemen arkasından onları kategorilerine yerleştirip Althusser'i anlatmaya başlıyor. Bu, sonradan kültürlenmeye başladı. Kütür kütür kültürlü olsa ne yazar? Burası Şen Pavyon.

Cacığını yedi, afiyetle geçirdi Şengül. Aynaya baktı ve "bir vasiyetim bile yok anlıyor musun?" dedi kar-sısındakine ve gülümsedi.

Seniha gelince kutuplaşmalar başladı. Mehlika'yla ayrılmaz oldular. İkisi de pek mutluydular bu yakınlıktan. Artık birbirleri gibi konuşmaya, davranmaya başladılar. Aynı odada kalıyorlar, birlikte su kayağı yapıyorlar, birlikte kemalpaşa tatlısı yiyorlardı. Afitap gittikçe sinirlenerek bunun ilkel dürtülere dayalı bir beraberlik olduğunu öne sürdü. Bunun üzerine Seniha, Afitap'ı bir gün sinemaya götürdü. Pascali'nin Adası filmini seyrettiler ve araları biraz düzeldi. Ancak Afitap hâlâ ilkel dürtülerden bahsediyor. Oysa kim bilebilir kapalı kapının ardında olanı biteni? Gerçi önyargılı tarihlere göre biz Katerina'ya "oh!" dedirten Baltacı torunlarıyız, lâkin herkesin kendi tarihi vardır. Ayrı, başka. Nasıl bilebiliriz Katerina'yı, Baltacı'yı? Orada gerçekten neler olduğunu?

Üç gün önce başlamıştı her şey.

Patron Özgün Bey elinde solgun bir kağıdı sallayarak koca göbeğiyle ve rumba adımlarıyla aşağı inmişti.

- Kızlaaar, demişti, hayat bir kabaredir.

Herkes birbirine bakmıştı.

- Sizler de bu kabarenin oyuncularısınız.

Bakışmalar sürmekteydi.

- İçinizde en talihli olan İstanbul'a gidecek.

- Ama nasıl?

- İstanbul'daki La kukuraça pavyonun sahibi Tahran Bey bir bayan göndermemi istedi benden.

- Ee?

- Ee'si yetki bende ve benim kararım şu: içinizde en iyi olanınız gidecek.

- Nasıl?

- İşte canım, iyi olanınız, müşteri çekeniniz.

- Niye?

- Benim Tahran Bey'e borcum var da, ondan.

- Ama bunu neden şimdi söylediniz?

- Bayanlar bayanlar, bir düzene sokun kendinizi diye.

O gece küçük otel odasındaki eski masanın üstünde duran cildi eprimiş deftere

"G İ D E C E Ğ İ M"

yazmıştı Şengül.

Üç gündür herkes daha bir tuhaflaşmıştı. Tuhaflık Galip'in:

- Ben gitmek istiyorum, demesiyle başlamıştı.

- Olmaz!

- Neden?

- Çünkü kadın değilsin.

- Ama onlardan çok hizmetim var. Giriş öyküsünü ben anlattım.

Galip kesin ısrarıyla mağlup olmuştu.

Afitap “siz”i bırakıp “sen”li konuşmaya başlamıştı herkesle ve müşterilerle. Artık yalnızca kendi kendine hitap ederken “Siz” diyordu.

Mehlika saçlarının modelini değiştirmişti. “Modadır” diyerek kızıla boyatıp perna yaptırmıştı.

Afitap, Mehlika’nın Roland Barthes’ın çıkarımlarından hiç ders almadığını söylüyordu.

Seniha sesini mümkün olduğunca inceltip Foucault’dan sözetmeye başlamıştı. Ancak hâlâ kimsecikler dinlemiyordu onu. Mehlika’yla olan eski dürtüleri de kalmamıştı.

Ee işin ucunda İstanbul var!

İkinci günün sonunda Şengül dayanamadığını anladı ve Özgün Bey’in odasına giriverdi.

- Özgün Bey, biz ki fetret çocuklarıyız, tüm fetretlerin nefretindeyiz, dedi.

- Fetret ya da kesret, artık ne fark eder ki? dedi Özgün Bey.

- Fetret istemem, kesret istemem, dedi Şengül.

- İsteğin nedir?

- GITMEK. İSTANBUL’U GÖRMEK. LA KUKURAÇA PAVYON’DA ÇALIŞMAK. BU KORİDORDAN ÇIKMAK. BU KAPIDAN ÇIKMAK.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BU OTELDEN ÇIKMAK. ÇIKMAK BU SALONDAN. ÇIKMAK FETRETLERDEN. BU CACIKTAN ÇIKMAK. AFİTAP'TAN MEHLİKA'DAN GALİP'TEN BÜTÜN ESKİ ÖYKÜLERDEN ÇIKMAK. ÇIKMAK NEONLARDAN SEYHAN'DAN FAYTONLARDAN. KELİMELERDEN TAMLAMALARDAN TAMLAYAMALARDAN SÖZCÜK GRUPLARINDAN ÇIKMAK. ÇIKMAK EDATLARDAN ZARFLARDAN ZAMİRLERDEN BAĞLAÇLARDAN ÜNLEMLERDEN SORU İŞARETLERİNDEN VIRGÜLLERDEN NOKTALARDAN ÇIKMAK ÇIKMAK HARFLERDEN HECELERDEN RAKAMLARDAN MAKAMLARDAN KAHKAHALARDAN MISRALARDAN ÇIKMAK ÇIKMAKLARDAN ÇIKMAK TÜMCELERİN DIŞINA ERKEKLERİN KADINLARIN KAHRAMANLARIN RAKILARIN KARPUZLARIN KAPILARIN DIŞINA ÇIKMAK /

BİR İSTANBUL OLSUN BİR DE BEN
BİR VAPUR OLSUN BİR DE BEN
BİR BAŞIMA BEN BEN.

- Çok güzel konuştun. Çıkabilirsin!, dedi Özgün Bey.

Çıktı Şengül. Şen Pavyon'un dışına.

İSTANBUL'a gidecek Şengül.

VAPUR 'a binecek Şengül.

Fuşıya elbisesini geçirdi üstüne Şengül. İndi ucuz otelin merdivenlerinden aşağı aşağı. Son kez girdi Şen Pavyon'dan içeri içeri. Elindeki eski bavulu bıraktı yere. Simli gece çantasının içinden bir makas çıkardı çıkardı Şengül. Duvardaki eski çuval bezini baştanbaşa kesti kesti. Şen Pavyon'daki herkes sustu sustu. Hepsi Şengül'e baktı... baktı. Ayna çıkınca ortaya ortaya, makasın parmak sokulacak kısmını aynanın üstüne defalarca vurdu vurdu Şengül. Ayna çatladı çatladı. Örümcek ağları gibi oldu oldu aynanın yüzü. Herkes aynaya baktı baktı. Sağ duvarın üzerindeki eski Adana gecesi -hani tatlı olan zerdali gibi- aynanın üstünde şimdi binlerceydi binlerceydi. SEYHAN / FAYTON / GECE / TAŞ KÖPRÜ / YAKAMAZ içiçe içiçe. Herkes başladı gülmeye gülmeye. Afitap Afitap, Mehlika Mehlika, Seniha Seniha, Galip Galip, Özgün Özgün güldüler güldüler. Herkes herkes, her şey her şey.

Şen gül, Şen gül, Şen gül İSTANBUL'a, İSTANBUL'a
gidecek gidecek

VAPUR a ,VAPUR a binecek, binecek

ŞEN gül şen GÜL, tüm fetretlerin nefretinde
günün birinde, birinde

çekmecesinde evrak-ı metrukesi;

ki o da fetretidir tüm zamanların zamanların

ve tüm insanların insanların;

bir yerde bir yerde
ölecek,
ölecek.

Iskatçı

Sevgiden kurtulmakla nefretten kurtulmanın süresi aynı olabilir mi? Kurtulmak isteyen mi yoksa sevgiyi ve nefreti yarattıran, büyüten, besleten kişiye mi bağlı bu sürenin uzunluğu? İnsanın herhangi bir yanıtının olduğunu bilemediği sorulan sorması, bu sorular içinde bunalması sonuçta nereye götürür insanı?

Kabullenmekle reddetmenin, aydınlıkla karanlığın, kalabalıkla ıssızlığın kesiştikleri bir nokta varsa, oradayım şimdi. Bu noktada olmak insanı çıldırtmaz mı? Bahçelievler'de Yetmiş İkinci Sokak'taki bir apartman dairesinde yaşayan Dirahşan Hanım bana yardım edin lütfen. Bir ömür sorularla geçemez. Ömrü sorulara yüklemek, insanın kendine yapabileceği en ulu aşkıdır, öyle değil mi Dirahşan Hanım? Arap saçıyla yılan kuyruğu arasındaki bu öykünün başlangıcı ve

bitimi sizin yüzünüzde kurulmuştu.

Kentin herhangi bir gününde kurulmuş olmalı bu öykü. Kaleye ulaştıran, maltataşı döşeli, eğri büğrü sokaklardan birinde yürüyen genç adamın işitilmeyen ayak sesleri, okuyanı satırlarda yabancı kılmalı bu adama. Genç adam birdenbire kale yolundaki küçük şapkacı dükkânını görmeli; ya da birdenbire adamın gözü çalmalı, gergefine kanaviçe gelincikler işleyen, yaşı geçkince bir kadının ışıldayan kızıl saçlarına. Adam, hemen kadına bir ad vermeli. Kanaviçeye uymayan, ışıltılı saçlara yaraşan bir ad bulmalı. Belki Dirahşan.

İlk gördüğümde görmüştüm sizi. Bir şeyler olmalıydı beni size yakınlaştıran. Ne olduğunu bilemediğim hallere düşüren, düşünmeye zorlayan beni. Bir şey olmalıydı. En çok gözlerim yorgun şimdi.

Genç adamın ayak sesleri işitilmeli ve adam dükkâna girmeli. Kadın ağır ağır başını kaldırmalı, gözlerini kanaviçe gelinciklerden almalı, adamın gözlerine bakmalı. Elâyla grinin birbirine değdiği an, kadın bir ad vermeli adama. “Mücap,” demeli, “bu gencin adı olsa olsa Mücap olur. Ben Dirahşan’sam, o da Mücap’tır.” Sonra şöyle bir konuşma geçmeli aralarında:

- Nasıl bir şapka istersiniz?

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

- Ben şapka kullanmam!

- Öyleyse ne istiyorsunuz?

ya da

- Buraya geldiğinize göre artık kullanmanız gerektiğini düşünüyorsunuz herhalde”

ya da

- belki de duruma en uygunu bu olduğu için -
susmalılar. Sessizlik, öyle çok yerde yeterli oluyor
ve işimizi öylesine kolaylaştırıyor ki!

Acı veren bir aşkı tüketmeye çalışırken çıkmıştınız karşıma. Zaten aşkın acıyla beslenmeyenini tanımadım, duymadım şimdiye dek. Acı, aşkın kardeşiydi. Hani kardeşler vardır nefret eden birbirinden; ama bir türlü ayrılamayan.

Mücap gözlerine bakmalı Dirahşan'ın. Kısa bir susku yaşanmalı. Dirahşan, “Buyrun, hoş geldiniz!” demeli. Mücap yolla ilgili bir soru sormalı. Belki şöyle bir konuşma geçmeli:

- Bu yol nereye kadar gider?

- Yol kalenin içinden geçer, Doğu surlarının yanından ötelere akar, kaleden inişi başlatır; ötelere uzandığında, örümcek ağları gibi birbirine bağlanan yollardan biri olur. Nereden geldiğini, nereye gittiğini, ne acılar taşıdığını kimseler bilmez. Bilinen bir şey var ki; her geçen acısını yola yükler.

- Bilmeden girdim bu yola.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

- Belli ki ümitsiz bir fırkatin acısı var içinizde. Kendinizi başka bir hayatla, başka bir hayatta mı sınıyorsunuz Mücap?

Ya da en iyisi konuşmamalılar.

Ayaz vurmuş öksüz gözlerin anlattı ki; büyümek insanı yaralar. Seni en çok yaralayan bendim Nisan. O zaman ayırdında değildim bunun. O zaman bir ilişkinin beklentilerle başladığını ve desteklendiğini, ilişkinin diyalektiğinde beklenmedik olanların beklentilere baskın çıktığını, aşk sözcüğünün alışkanlık gibi kendinden daha büyük ve tehlikeli bir kelimeyi içinde barındırdığını bilmiyordum. Aşkın ekmek istediğini anlamamıştım. Bitirmekle bitirmemek arasında gidip geliyordum. Seni, kendimi, bu ilişkiyi. Erteliyordum. İnsanın bitirdiğini sandığı her aşk, galiba biraz daha olgunlaştırıyor insanı.

- Size bitirmeye çalıştığım bir aşkı anlatmak istiyorum, demeli Mücap.
- Dinlemek istemiyorum! demeli Dirahşan.
- Yalnızca siz anlarsınız beni. Yüzünüzden ve hüznünüzden belli.
- Dinlemek istemediğimi söyledim size!

Belki de en iyisi konuşmamalılar.

Seninle beraber ben de büyüdüm Nisan. Seni yaradığım kadar ben de yaralandım. Belki istemiyordun;

ama intikamını aldın. Sonra yüzünüz değdi gözlerime Dirahşan Hanım. Yüzünüzde gördüğüm bir şey -bu şeyin hüznün olmadığından eminim- tanımadığım, bilmediğim bir şey beni bu hallere düşürdü. Giz buradaydı, galiba.

- Acıdan geldiğiniz belli, demeli Dirahşan.

Dükkânın önünde bir cam kırılmalı. Cam kırıklarının üzerinde bir köpek gezinmeli. Köpeğin ön ayağı kesilmeli. Adam Nisan'a ayrılmayı istediğini söylediği akşamı hatırlamalı.

- Âşıktım. Deliler gibi kıskandım. Ondan, kendimden, herkesten, her şeyden nefret ettim. O alışmıştı bana. Alışmaktan, tutsaklıktan korktum! demeli Mücap.

Köpeğin ayağından kan akmalı. Adam, bir genç kızın intihar ettiğini öğrendiği sabahı hatırlamalı.

- Kendimi tüketmeye çalışıyorum, demeli Mücap.

- Saçmalamayın! demeli Dirahşan.

Böyle olacaksa en iyisi konuşmamalılar.

Bir noktadan sonra nereye gittiğimizin önemi yok. Belki de bunun için kaleye çıkan eğri büğrü yola sapmışım. Sonra yüzünüzü gördüm. Bilmediğim bir duygu yüzünüzde tanıdım. Yanılmıyorsam buydu: Huzur. Hüznle huzurun birlikte yaşayabildikleri bu yer, yüzünüzdü. Yüzünüz yeryüzü gibiydi.

- Sevgiyi tanımadan aşkı tanımışım. Önce sevgiyi tanımalıydım. Bilemezdim ki... demeli Mücap ya da susmalı.

Nisan'da aşkı bulmuştum. Sizde, bana geç kalmış bir huzuru buldum.

Yetmiş İkinci Sokak'taki bir apartman dairesinde yaşadığınız yalan Dirahşan Hanım. Kaleye çıkan sokaklardan birindeki şapkacı dükkânı yalan. Ayağı kesilen köpek yalan. Bunca söz ve bu yazı dedikleri yalan. Hele de en büyük yalan insanın bir başkasının yüzünde huzuru bulabilmesidir Dirahşan Hanım.

Kentin herhangi bir gününde kurulmuş olmalı bu öykü. Kurşunî trençkotunun cebindeki tabancayı sağ eliyle sıkı sıkı kavrayan genç adam, kaleye varan yollardan birinde yürümeli. Büyük laflar etmesini bilmeyen, yaşadığı her şeyin adını ancak o şey bittikten sonra koyabilen bir adam olmalı bu genç. Dalgın bakmalı çevresine. Sonra kaleye çıkan o yolu kesen bir başka yola sapmalı. Ne küçük şapkacı dükkânını, ne de saçları ışıldayan bir kadını görmeli. Ne adamın adı Mücap olmalı, ne de kadının adı Dirahşan. Aşka sevdalandığını anlayan kişi dar sokaklardan geçmeli. Kale civarındaki sokaklardan birinden

tabanca sesi gelmeli'. Belediye memurları ön ayaklarından biri kanayan sokak köpeğini vurmuş olmalılar. Hiçbir şey konuşulmamalı. Her şey yaşanmalı.

Bir odanın içindeyim şimdi. Dört duvar sınırlıyor beni. Dört duvardan başka onlarla arama giren eşyalar, -bir kanepa, bir koltuk, bir sallanan iskemle, bir kitaplık- farklı sınırlamalar getirmişler. Sınırlı bir uzamda yeniden sınırlandırılmak insanı boğuyor. Sınırlandırılmamış herhangi bir insan var mı? Olsa olsa sınırlandırılmadığını düşünüp avunanlar, sınırsız özgürlük yanılsamalarının gerçek olduğuna inananlar vardır. Bilmezler mi herkes mekânınca yaşar? Kimi odasında, kimi tabutunda, kimi kafatasında.

Duymuştum, ölümden korkan ıskatçılar bütün yanılsamaları yabancılaşılarak yaşarlarmış.

Bu öykü yazılmamalı.

Bir g z kırıklığı benimki

Nevvare boşluğa bıraktı.

Kendini.

Kendi.

Yemen savaşında gökten atılı atılıveren sırtlarına paraşüt bağlı yardım torbaları gibiydi. Zorlanarak yapılan başarısız eğretilemeler gibiydi.

Mihriban Hanım'ın    aydır  tmeyen kanaryası kenarında durduğu pencerenin camından, ağır ağır süzülerek aşağıya inen  ingene pembesi elbiseli ve jartiyerli kadını görüp, tam o esnada tırnaklarını t r p lemekle meşgul olan ve her zaman pencereden dışarı sarkıp, apartmana girenleri çıkanları g z hapsine aldığı halde, o an me guliyetinden dolayı yalnızca ayağına bakmakta olan, orta ya ı geçkin, Sıraselviler'de iki gayrimenkul sahibesi, sahibesi Mihriban Hanım'a inat

etmek istediğinden olacak, sahibesinin üç aydır kendini öttürmek için nasıl çabaladığını gözardı edip, nankörce bir bombozuk tümcenin içinde cayır cayır şakımaya başladı. Mihriban Hanım az sonra tahminen kırmızı sedefli ojeyi sürmeye başlayacağı, gittikçe daha da çok kartal gagasını andırmakta olan tınaklarına alıcı gözle bakıp, bu tanımadığı ve ömrü boyunca kuramayacağı ya da kurmaya gayret etmeyeceği denli kanşık, kargaşık, yanlış ve bozuk tümcelerin içinde neden üç kere adının geçtiğini merak ediyordu.

“Uçuyorum,
yavaş yavaş süzülüyorum.

Oysa daha hızlı düşeceğimi, sonsuz acılara gark olacağımı düşünmüştüm;

korkuyordum, ancak
ilk defa başladığım bir işi bitirmek istiyordum;
zaten yalnızca bunun için yapıyorum: başladığım
bir işi bitirmek için,
bitirebilmek için,
içtimaîden şahsîye yönele-
bilmek için.

şimdi düşünüyorum;
düşünmek ölümün elinden bir şeyler
kurtarmaktır;
bunun için düşünüyorum ve düşüyorum heyhat!”

Bir yazıda ölen insanın bu kadar lakayt olmaya hakkı
var mı Zülfikâr?

Kapıcı Zülfikâr henüz on üçüncü katın oralarda süzölmekte olan Nevvare'nin çingene pembesi elbisesinin altındaki yavru ağzı dantelli külotunu gördüğünde tüm belirtili, belirtisiz, zincirleme isim tamlamalarına lânet ederek dünyanın ne kadar boş olduğunu düşündü ve kendini dine vermeye karar verip bu verinelerin tesiriyle tümceyi yarım bıraktı....

“Unutulmayacak bir öykü kahramanı olmam için ölmem mi gerekiyor illâ ki ve de illâ ki bir anlam mı yüklemem gerekiyor kopuk bir tümce içinde bu ölüme ve illâ ki devrik mi olmalı bu tümceler Allahınaşkına?”

Süzölürken gökten yere / Sağlıklı düşünemez oldu Nevvare.

Yemeklerden türlüyü, romanlardan Tristram Shandy'yi, filmlerden Yurttaş Kane'i, kanallardan eFeMi, şarkılardan 'mucize söyleyen kuşum ne desem laf değil'i, aylardan temmuzun dördünü ve kasımın yedisini, oyunlardan Nora'yı, roman kahramanlarından seksen sonrasında-kileri, kuşlardan devekuşunu ve de anket defteri tutmayı seven Nevvare, gizil arzuların eskil ihtirasları boğmaya başladığı, çağcıl tutkuların üstün geldiği günlerden birinde bu on beş (15) katlı apartmanın çatısına tırmanıp kendini aşağı bırakıverdiydi.

“Pek çok insan bana bakıyor,

hepsinin gözleri üzerimde,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

şu eteğimi biraz aşağı çekebilsem, hani diz hizama,
dizim hizasına

kadar bir
indirebilsem
ayıp olacak.”

Daha önce de belirtildiği üzere / Sağlıklı düşünemiyor
Nevvare.

Yedinci katın ortalarında bu işten vazgeçmeyi düşündü. Ne çare ki o da ilk tümcede tuzığa düşürülenlerden idi. Uçup gidemezdi. Mantığa aykırı ya da gerçeküstü olur bu. Tek yolu vardı: düşünerek daha da yavaşlatmak düşüşünü.

Karíncadan hallice insanlar vardı aşağıda. Sonra güneş gözlerinde. Akşam güneşi. Nevvare'ye gel gel eden, ama Nevvare'nin bir türlü gidemediği.

Altıncı kattaydı. Camdan içeri baktı. Müyesser Hanım akşam yemeğini hazırlıyordu. Birazdan zevci Hikmet Bey elinde bir kutu lâtilokumla ve bir demet beyaz gülle gelecek ve devr-i Osmanî'den Cumhuriyet dönemine geçildiği vakit sevdalardan aşklara, sardunyalardan açelyalara, hisarbuseliklerden nihaventlere geçildiğini söyleyecekti Müyesser Hanım'a.

Halkını çok severdi Hikmet Bey. Sofraya porselen tabaklar içinde lakerdalar yerleştirilmişti. Ah Sefa! Biricik rahmetli oğulları. Yaşasaydı şimdi yirmi üç yaşında, belki de daha yaşlı olacaktı. Muazzez Tahsin'in en sadık okuru olan Müyesser Hanım gümüş şamdana fallus misali dikilmiş üç tane pembe mumu yakmaya

çalıyordu, şömine kibritiyle.

Nevvare bir duman kokusu aldı havada, oysa bir tane bile bulut yoktu. Siren seslerini duyunca anladı. Ulus meydanının oralarda bir yangın olmalıydı. Hemen söndürülmesi gereken bir yangındı belki. Arazözler hızla geçti tümceden. Nevvare düşmek zorundaydı. Bu yüzden fazla ilgilenemedi yangınla.

“Çarptığımda yere ne olacak bana?

parçalanacak mıyım acaba?

yoksa çıkacak mı beynim kafatasımdan dışarıya?
söylemim bir doksanların ergeni gibi mi olacak
yoksa?

en korkuncu bu olmalı: ölmek bir tümcede”

ve en acımasız olanı da bu olmalı inan: öldürmek bir tümcede.

Üçüncü katın yanından süzülürken Cenk'i gördü. Sette Pink Floyd çalışıyordu. Odanın içinden helikopterler geçiyordu. Bir savaş vardı sanki. Bu, yalnızca, düşen bir Nevvare'nin sanrısıydı, gerçek değildi. Yurdunu, milletini özünden çok seven Cenk suskulu bir inatla baktı Nevvare'ye ve başını çevirdi. İnkılâp Tarihi yazılısından F almanın sıkıntısı çökmüştü içine.

Vakitsiz intiharı yüzünden o günün sabun

köpüğü dizisini izlemesi mümkün ol-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

mayan Nevvare kanadı kırık tayyare misali yaklaşıyordu yerküreye. Nevvare'nin intiharı hepten garabetti. Üç gün önce en sevdiği arkadaşı Seyyare de intihara kalkışmıştı. Bileğini kesivermişti Seyyare. Hastane odasında kendini ziyarete gelen Nevvare'ye dediydi ki:

- Jilet etinin içinde, biliyorsun, hissediyorsun.
Kötü bu çok, en iyisi atmak kendini bir yerden.
Dönüşü yok hiç değilse. Seni seviyorum Nevvare.

Danışmanlar, rehberler, psikologlar, postmodernler, konu-komşular, okurlar için bir yan-anlam yüklemek gerekiyor muydu bu ölüme, bilinmez. "Seni seviyorum" üstlendi bu işi.

Birinci kadın önüne gelmişti ki artık düşünmek istemediğini düşündü Nevvare. Biraz aşağısında yeryüzü kendini bekliyordu. Nevvare bir karınca yuvasını kestirdi gözüne.

Düşecekti tam o yuvanın
üstüne, hem de tam üstüne.
Karıncalar alacaktı beyninin
kırıntılarını, taşıyacaklardı
kolonilerine, hem de tam o
kolonilerine. Yeni bir nesil
beslenecekti Nevvare'nin
beyniyle.

Bir kaç metre
kala yere

....
Bağışla beni.

Yalnızca bir güz kırıklığı benimki sıradan
bir tümcede öldüremem seni Nevvare
hele bunun için hiç
hiç.

Bir yaz vardı, unuttuğunuz

Giderken arkanızda neleri bıraktığınızı bilmiyorsunuz.

Hatırlar mısınız, anlatsam? Bir yaz vardı, unuttuğunuz.

Yine bu sahil kasabasındaydınız, o zamanlar beyaz yazlıklarının taraçaları petunya saksılarıyla dolu olan.

Gece denizine açılan balıkçılar, tan yerinin ağarmasıyla birlik teknelerini kıyıya çekerlerdi. Hep “Kısmet” olurdu teknelerinin adı, bilinmez.

Baygın iğde kokuları gelirdi sabah yeliyle. Kasaba gün ışığından önce bu kokuyla yıkanırdı.

Esnafı sokaklarını süpürür, sabaha hazır ederdi kasabayı.

Bu kasabada gün ışığını, kahvaltıdan önce yaşlı bir

adamın getirdiği evde yapılmış gözlemeleri, akşamüzeri kumsal boyunca kaçamak yapan âşıkları, postanesinin önüne park edilmiş 67 model kavunsarısı Chevrolet'yi ve Akdeniz'i severdiniz.

Bir kadın sevmiştiniz bu kasabada. Hatırlar mısınız?

Gitariyla sık sık "Sound of Silence"ı çalan bir çiçek çocuğun önünde oturduğu lokmacı dükkânının yanındaki sokağa sapınca, tam önüne çıktığınız eski bir pansiyon vardı. Alkolik bir şairle karısı işletirlerdi pansiyonu. Duşlar ve tuvaletler ortak kullanılırdı konuklar tarafından, ama ne gam? Gençtiniz o zaman.

Motorsikletleriyle, bisikletleriyle Avrupa'nın değişik ölkelerinden yola çıkmış, Hindistan'a ya da daha uzak diyarlara gitmeden önce her nasılsa yolları bu sahil kasabasına düşmüş ecnebilerle tanışdınız. Hep günün birinde onlarla beraber uzaklara gitmeyi isterdiniz. Bazı geceler birlikte Tekel birası içerdiniz Akdeniz'e karşı.

Bir yaz gecesiydi. Kıyı boyunca eşit aralıklarla yerleştirilmiş banklardan birinde otururken görmüştünüz onu. Yanına gitmiştiniz. Bir süre seyretmiştiniz. Hem bir kız çocuğu gibiydi, hem de bir kadın. Hem saf gibiydi, hem de herkesten çok yaşamış.

- Böylesine güzel bir küçük hanının böyle güzel bir manzarayı bir başına seyretmesine izin vermek büyük bir haksızlık olur! demiştiniz.

Geçmiş zaman filmlerinin dili ancak bu kadarına elverişliydi.

- Hep böyle mi konuşursunuz kızlarla? demişti denize

bakarken.

- Hayır, ama güzelliğiniz büyüledi beni.

- İyi o zaman. Gelin benimle! demişti.

Ayağa kalktığı anda mantar topuklu terlikleriyle neredeyse sizinle aynı boya geldiğini görmüştünüz. Apartman topuk revaçtaydı o zamanlar. İspanyol paça kotunun içindeki güzel bacakları seçebiliyordunuz. Kalın bir kemerin belini sardığını ve açıkta kalan göbeğin neredeyse cilalanmış gibi parlayan deliğini ve yalnızca göğüslerini örten pembe bluzunun, içindeki küçük, dik göğüsleri daha da belirgin kıldığını ve omuzlarına akıtılmış dümdüz sarı saçlarını ve başını saran ince bir bantı, bantın ucundan sallanan mavi boncukları görmüştünüz.

Gitmiştiniz onunla.

Kim olduğunuzu sormamıştı, kim olduğunu sormamıştınız. Adlarınızı bilmiyordunuz, bilmiyoruz.

Denizle iğde ağaçları arasına sıkışmış kasabanın, iğde ağaçlarına yakın düşen bir bölgesinde yanyana kurulmuş çadırlardan birine girmiştiniz. Gaz lambasını yakmıştı o. Siz öpmüştünüz onu. İki beden birbirini tanıdığı anda, yalnızca bir an için, adını sormak istemiştiniz. Doyuma ulaşırken kulağına adını fısıldamak, minnetinizi böylece anlatmak istiyordunuz. Ancak o, hangi elinin şimdi hatırlamazsınız, işaret parmağını dudaklarınıza götürmüştü; susmanızı istemişti. En güzel anda kulağına fısıldamıştınız:

- Brigitte! Brigitte! Brigitte!

Tırnakları ensenize gömüldüğünde kulağınıza fısıldamıştı:

- Akdeniz! Yalnızca! Akdeniz!

Ertesi sabah, ne olur bunu hatırlayın, çiçek çocuk “Cry Baby”i çalıyordu. Geceye buluşmak için söyleşmişsiniz kadınla. İçinizde haşarı bir midye açılıp kapanıyordu, yüreğinizi didikleyen. Dayanamadınız, çiçek çocuğun yanına oturdunuz ve dinlemeye başladınız.

Daha sonra pansiyondaki küçük odanızda uyumadan önce en son düşündüğünüz şey uyuşturucudan ölen müzisyenlerdi.

Uyandığınızda buluşmanıza çok az bir zaman kaldığını görmüştünüz. Telâşla giyinip odanızdan dışarı fırlamıştınız.

“Aynı saatte ve aynı yerde!” diye söz vermişsiniz birbirinize.

Gittiğinizde bankta iki âşık oturmuş, çekirdek çitliyorlardı. O yoktu. İçinizin burulduğunu ve bekledikçe bir öfkenin yavaştan kabarmaya başladığını hissetmişsiniz. Büyük bir hışımla çadırına doğru giderken kolunuzda, sanki kelebek konmuş gibi, bir el hissettiniz. Sımsıkı sarıldınız ona.

- Sakın beni bırakma, sakın beni bırakma! diye fısıldadınız, sanki o gidebilecek durumdaymış gibi.

- Beni sev, beni sev! dedi o, sanki siz sevemeyecek durumdaymışsınız gibi.

Bunun aşk olduğunu ikiniz de anlamıştınız.

Üç gün sürecekti hepi topu. Ama zaten yaz aşkları da öyle olmalıdır, değil mi? Kısacık, çarpan, saran sarmalayan, biteceği bilinen.

Hatırlar mısınız aşkınızın son gününün sabahında ona neler söylediğinizi?

- Uzun zamandan beri ilk kez yüreğim yordamlandı. Bütün yalpalamalarım sana ulaşana kadarmış, demiştiniz film klişelerinin ötesine geçerek.

Mükellef bir kahvaltı hazırlamıştınız pansiyonda. Şairin karısı tuhaf tuhaf bakmıştı size, sonra da bahçedeki sardunyalara sulamaya girişmişti. Dudaklarından öpmüştünüz sevgilinizi. Şair kucığında bir kasa birayla bahçeye giriyordu. Sizi gördü ve bir şeyler söyledi. Hatırlar mısınız?

- İki gemi yanyana, demişti.

Anlamamış, sevgilinizle birbirinize bakmıştınız.

Akşam sevgiliniz size,

- Bağlanmamalıyım!, demişti.

Çiçek çocuk "Mrs. Robinson"ı çalıyordu. Kadına baktı, gülümsedi.

Ertesi sabah sevgiliniz yoktu yanınızda. Lokmacı dükkânının önünde oturan çiçek çocuk da yoktu. Her şey bir 1968 masalı gibiydi ve Akdeniz gülümsüyordu. Durasvârî bir hüznün yoktu ve bulutlar, güneşin önünü kaplamamıştı.

Yine bu kasabadasınız.

Beş yıldızlı bir otelin en büyük odasını tuttunuz. Balkondan bütün koyu görebiliyorsunuz. Gözleriniz ufuk çizgisinde. Denizle göğün buluştuğu yer jilette kesilmiş gibi.

Her şey değişmiş kasabada.

Telefonunuz çalıyor. Kocanız Brüksel'den arıyor. İki güne kadar yanınızda olacağını söylüyor. "Sıkılıyor musun?" diye soruyor. "Hayır!" diyorsunuz.

Uzaktan kumanda ile televizyonunuzu açıyorsunuz.

Brigitte Bardot'nun görüntüsü beliriyor ekranda. Bir şeyler hatırlar gibi oluyorsunuz; ama sonu gelmiyor.

Şirketin yeni aldığı ihalenin dosyasıyla ilgilenmelisiniz. Yapacak çok işiniz var. Amerikan bardaki viski şişelerinden birini açıyorsunuz. Bir kadeh viski dolduruyorsunuz, içine buz atıyorsunuz kadehin. Viski taşıyor. Çantadan dosyayı çıkarıp açıyorsunuz. Denizden odanın içine doğru ılık bir yel esiyor.

Çalışmalısınız. Hem sonra, artık Akdeniz de kirlendi.

Ölüm anında unutulmuş o küçük ayrıntı

I

Önemli olan, hayatı, ona kızmadan, ondan usanmadan ve onun içine girmeden anlatmak değil midir?

II

Hava kararıyor.

Kentin bilmediğim bir bölgesindeyim.

Buradan bir an önce uzaklaşmam gerektiğinin, ayırdındayım. Ne de olsa yabancılar sevilmez.

Ara sokaklardan geçiyorum. Pavyonların neonları canlanıyor. Harflerin geçidi başlıyor ara ve arka sokaklarda. Gözlerim harf yorgunu. Islıklılar gözlerimi

üşütüyor; çengelliler saplanıyor gözlerime.

Buradan uzaklaşmalıyım.

Bir başka sokağa saptım.

Gitgide bir labirenti andırmaya başladı bu sokaklar bütünü.

Kayboluyorum.

III

Kapılarının üstüne bujiteri yazılmış olan bijuterilerin önünden geçiyorum. Küçük bir düğmeci dükkânının girişinde duruyorum, soluklanıyorum. Bu yorgunluk kolay kolay geçecek cinsten değil.

Gecenin içinde yaşlı fahişeler sokaklara dökülüyorlar; yarım asrı devirmiş olan cinsel organları, takma dişli sarhoşları karşılamaya hazır. Bezginler, yorgunlar, alışkınlar.

IV

Kentin en eski apartmanlarından birinin karşısındayım. Artık ısı yalıtımı bahanesiyle, böyle büyük pencereler yapmıyorlar apartmanlarda. Belki de bu yüzden, pencereler küçüldükçe, evimiz daha çok ısınır, içimiz daha çok sıkılır olmuştur. Kim bilir?

Apartmanın kallavi kapısına doğru yürüyorum. Kapının ötesinde başka hayatlar var; yabancı hayatlar. Kapıyı itiyorum; açılmıyor. Biliyorum; kapıların sımsıkı örtüldüğü saatlerdir bunlar. Zorlamamalıyım kapıyı; zorlamıyorum.

Bir ara sokağa sapıyorum.

V

Bilmediğim bir gecekondu semtindeyim. Gece iyiden iyiye konuyor.

Kar sepeliyor. Aklığın ve karanlığın içinden bir yaşlı kadın çıkıyor, yanıma yaklaşıyor, tam karşımda duruyor, söze başlıyor:

- Kentten önce içini sardığında bir sis, ıssız ve kimsesiz; ruhunun ıslandığını, filmlerdeki bütün yüzlerin eksik kaldığını, gölgelerin bir türlü kısılmadığını, duvarlardaki pürüzlerin hep bir insan yüzünü andırdığını, sıradan şarkıların içini bulandırdığını...

Sözlerinin tam burasında elini açıyor, uzatıyor. Avucuna para bırakıyorum.

- ...anladığında hatırlayacaksın ölüm anında unutulmuş o küçük ayrıntıyı... Hatırlayacaksın!

Gidiyor, uzaklaşıyor.

Uzaklaşmalıyım!

Bu gecenin sabahı çok geç olabilir benim için. Belki de bulmuşlardır onu.

Solumdaki sokağa sapıyorum, yokuş yukarı yürüyorum.

Yokuşun beni götürdüğü yere kadar gideceğim.

VI

Yokuşun sonunda bir küçük sinagogun karşısına çıkıyorum. Nefes nefeseyim. Kapısı sımsıkı kapatılmış

olan sinagogun önünde iki genç konuşuyorlar. Delikanlının söylediklerinin sonunu işitiyorum. Kıza:

- Unutamazsın! Çünkü gece ağlayan çocuklar ömür boyu hatırlanırmış, diyor.

Kızın sesi dingin. Diyor ki:

- Bir filmin sonunda, diyelim ki adı yazıldı herhangi bir çalışanın ve tut ki, sen, o gözlerinle, yağmurkuşu, harflerin yerlerini değiştirdin. Yeni sözcükler ürettin kendince. Sinemadan dışarı çıktığında filmi anımsayabilir misin tamamıyla? Yoksa son yarattığın oyun mudur ilk aklına gelen? İşte budur bütün aşkların özeti.

Orada bulunmamdan rahatsız olmuşa benzemiyorlar.

Kar sepelemiyor artık.

Kız, "Unuturum!" diyor.

Çıkmalıym bu labirentten.

Sol yanımdaki daha dik bir yokuşa sapıyorum.

VII

İki yanı ağaçlarla dizili تنها bir yola çıkıyorum. Bu yolu tanıyorum.

Yolun ucundaki evi iyi bilirim.

Oraya gitmemeliyim. Saatler önce çıktığım o eve dönmemeliyim.

Ayaklarım beni o eve götürüyor.

Ses yok; kapı hâlâ bıraktığım gibi aralık duruyor, kapatılmamış; yukarı katta, sol köşedeki odanın ışığı hâlâ yanıyor. Henüz onu bulmamışlar, besbelli. Or-

talıkta tuhaf bir sessizlik var.

O eve girmemeliyim.

VIII

Holün ışığını yakıyorum.

Karşımdaki büyük boy aynasında yansıma görüyorum. Bir yabancı duruyor aynanın içinde. Korkuyor; derin soluklar alıyor; gözlerinin içi boşalmış. Yabancı yukarıya uzanan merdivene doğru ilerliyor.

IX

Yabancı, ışığı yanan yatak odasının kapısını ardına kadar açıyor. Kapı duvara dayanmıyor. Kapının arkasında duvara dayanmasını engelleyen bir şey var. Yabancı kapının arkasına bakıyor. Duvarın dibindeki kesik başı görüyor.

Saatler önce kestiğim başı yerden alıyorum. Ellerim kan içinde kalıyor. Kadının gözlerindeki acıyı görüyorum. Satırı vücuduna indirirken hiç şaşırمامıştı. Bağırمامış mıydı; yoksa bağırمامak istememiş miydi? Yalnızca acı içinde vücudundan kopan parçalara bakıyordu.

Bulduğum tek kurtuluş yolu buydu: Tutkuyu parçalayarak ondan kurtulmak mümkün olabilir!

Oda kan içindeydi.

Yabancı birden irkildi. Arkasında bir çıtırtı duydu. Karşısındaki boy aynasına ilişti gözleri. Korkuyor; derin soluklar alıyor; gözlerinin içi boşalmış. Aynadaki yansı

değişmeye başlıyor.

Kendimi görüyorum aynada. Elimde bir satır var. Tutkuyu parçalamam gerektiğini biliyorum.

Aynadaki görüntü değişiyor.

Yabancı, olacakları önlemek için elini kaldırıyor. Karşımdaki ben, satırı indiriyor vücuduma. İlk darbeyi engellemek için uzattığım elimin satır darbesiyle koptuğunu hissediyorum. Kesif bir acı var; ayrılığın ilk dakikası gibi. Bağırıyorum. El, satırı vücuduma indirmeye devam ediyor.

Ayna baştan aşağı kan içinde kalıyor.

Son olarak, ölüm anında unutulmuş o küçük ayrıntıyı hatırlıyorum.

Oda kızıl; kıpkızıl.

X

Mutlaka sormak gerekir: Bir yürek şizofrenisi midir aşk ve

kurmacaların ötesinde bir hayat mümkün müdür?

Kıyısındakiler

Denizin kıyısında bulmuşlar bir küçük teknenin içinde. Sımsıkı kundaklanmış. Gözlerinde bellisizlik varmış. Kundağının üstüne ibrişimle NİSYAN yazılıymış. Nerelerden geçip geldiği bilinmez, kimin dölü olduğu anlaşılmaz, suskun, aç bir bebeymiş. Aç olan ağlar ya; bu, ağlamazmış. Balıkçıların bile açılmaya korktukları, “eceldir” deyip çekindikleri kış denizinin bir yerinden kopup gelmiş. Belki karşı kıyılardan, belki civar koylardan. Kundağını çözmüşler, altı tertemizmiş. Güzeller güzeli bir kız. Kış denizinde yitmiş bir balıkçının kadını bebeği sarmış kollarıyla, kendi vücudundan taze süt akıtmış ağzına bebeğin ve yeni adını fısıldamış kış rüzgârına. Üftâde... Üftâde... Üftâde... Üç kere. Rüzgâr bu adı belki hep saklamış, belki öte kıyılara götürmüştü. Nisyan Üftâde’yi bulanlar bebeğin

içinde geldiği tekneyi tekrar denize salmışlar. Ötelerde belki bir ağıt yakılmış. Üftâde'nin hikâyesi böyle başlamış.

“Sevgili yavrum Nisyan,

seni bir kış günü bu küçücük teknenin içinde denize koyverdiğim için beni bağışla. Yüreğime muttasıl bir ağrı giriyor. Ayrılık ateşten bir oktur ve benim kim olduğumun hiçbir önemi yoktur kızım. Ve derinliklerinde kentler saklanmış olan bu büyük denizde sınanmaktasın ve umarım beni anlamaktasın. Bu mektup rüştünü ispat ettiğin gün, seni bulan insanlar tarafından sana verilecek. Denize salındın. Bahtın kademli olsun!

Gözlerinden öperim.”

Kundağının kenarına sıkıştırılmış olan bu mektup, tekne kıyıya yaklaştığında gelen güçlü bir dalganın yarattığı sarsıntıyla yerinden çıkıp, teknenin tabanında bir kuytuluğa kaydığı için insanlar tarafından bulunamayacak; yeniden denize salınan teknenin içinde belirsiz bir yöne doğru yol alacaktı.

- Üftâde kızım, bugün rüştünü ispat ettiğin gündür. Kep giyme törenin az önce sona erdi. Liseden mezun oldun. Artık diplomalı okur yazar katma yükseldin. Bundan sonra hayatına nasıl bir yön vermeyi amaçlıyorsun?

- Sevgili cicianne, bir deniz kıyısında balık, yosun kokuları arasında yaşamak istemiyorum. Benim yerim

büyük kentler, kocaman şehirler. Oralarda deniz olsa bile balık yalnızca tezgâhlarda bulunurmuş. O büyük kentlere gidip sinema oyuncusu olmak istiyorum.

- Sevgili kızım, hepimiz yaptığımız seçimlerin bir sonucuyuz. Seçimin buysa sana bir şeycikler demem; ama bu işi hakkıyla yapabilmek için bir oyunculuk okuluna gitmelisin!

/ Canım ciciannem, tiyatro okulu sınavlarını başarıyla verdim. Artık oyuncu olacağım. /

/ Sevgili kızım, senin adına çok sevindim. Büyük kentler hep çekmişti seni. Dilerim mutlu olursun. Bunca acıdan sonra mutluluk hakkındır. /

/ Cicianne, mutluluk nasıl bir şey?

Bunu anlamaya çalışıyorum.

Ders içinde oyun çalışıyoruz. Bakıyorum, oyun kişilerinin hiçbirisi mutlu değil, mutsuz da değil. Onlar bir kitabın sayfaları içinde zamanlardır konuşuyorlar. Biz konuşamıyoruz. Acaba biz mi konuşamıyoruz, yoksa her konuşmamız aslında onların bizden önce yaptığı konuşmalar olduğu için, konuşma denilen şey hiç yok mu? Anlayamıyorum cicianne.

/ Üftâde yavrum, senin de dediğin gibi o kişiler kâğıt üzerinden geliyorlar; senin, benim gibi gerçek değiller. Gerçeğe yakınlar, ama hep bu yakınlıkta kalmaya mahkûmlar. Asla gerçek olamazlar. Çünkü eğer onlar gerçek olursa, senin, benim gibiler gerçek olamaz. Bizim

gerçek olmamız için, onlar gerçek olmamalılar. Bilmem anlatabildim mi? /

/ Cicianne, sevgi nasıl bir şey, aşk nasıl?

Bunu anlamaya çalışıyorum.

Bu oyun kişileri sevgiyi farklı görüyorlar. Âşıklara gelince, birbirlerini seviyor, ama sanki sevmiyorlar. Herhalde gerçek olmadıkları içindir bu. Gerçek olsalar bilirlerdi. /

/ Üftâde kızım, oyun kişileri başkadır. Biz yaşıyoruz, onlar yaşamıyorlar. Bunu unutma yavrum! /

/ Cicianne, derslerde alt metin diye bir şey öğrettiler bana. Pek güzel bir şey bu. Aslında hiçbir okuduğun şey, o okuduğun şey değil.. Yani asıl anlattığı, senin anladığından daha farklı. Aslında galiba insanların konuştuğu konular, konuşmak istedikleri konular değil. Asıl konuşulmak istenen şey suskularda gizli. /

/ Pek anlayamadım kızım, yani senin şimdiye kadar bana yazdıkların aslında yazamadıkların mı? Eğer durum böyleyse, güzel kızım, oldukça karışık. Kendine göz kulak ol, e mi yavrum? /

Üftâde kafeye girdi. Birkaç arkadaşı salonun mutfak tezgâhını gören kısmındaki koltuklarda oturuyorlardı. Yanlarına gitti.

Selam Üftâde, ne haber? / İyilik, sizden ne haber?

/ İyilik, çeksene bir koltuk! / Sahne dersinde zorluyorlar, yoruldum. / Boşver! Biz geçtik o yollardan. Takma! / Takmamak mümkün mü? Müridini arayan peygamberlerle dolu her yer. Bu ne peygamber bolluğu?

İki gün sonra bu sözleri için bir peygamberden azar işitecekti Üftâde.

/ Canım ciciannem, balık, deniz, yosun kokularını pek özledim. Burada yalnızca rüzgâr var. Bütün kokuları silen, yaman bir rüzgâr bu. Ayakta duramıyorum. Lebuda değilim ben. Üftâde'yim, Nisyan'ım. Yorgunum cicianne çok. /

/ Üftâde evladım, sen tabii ki Üftâde'sin. Başka tür-lüsünü düşünmek abes kaçır. Burada kokular ve renkler aynı. Eğer bu kadar özlediysen sömestr tatilinde çık gel kızım. Rüzgâr meselesine gelince, olacak o kadar. Bana geldiğin gün adını rüzgâra verdim. Nereye gidersen git rüzgâr bulur seni. Ve Üftâde inan ki her rüzgârda ayakta durur insan. Fırtına dediğin yıkar gider; insan dediğin yeniden yapar; ömür dediğin yapmalarla yıkınalar arası gelir geçer; cicianne dediğin de nedense benim gibi konuşur. /

/ Cicianne, bu dönem Medea'yı, Antigone'yi, Elektra'yı, Juliet'i, Asiye'yi ve Üftâde'yi oynadım. Hocalar pek beğendi, arkadaşların hepsi de benimle parça çalışmak istiyorlar. Bir diğer güzel haber de senin ikinci

kocanın ırzıma geçmesinden sonra ilk defa bir adamla beraber oldum. Parça çalıştığım sınıf arkadaşlarımdan birisi bu adam. Onu seviyorum. Galiba! /

/ Kızım, başarılarına çok sevindim. Yalnız, acı hâtıraları bir yana bırakıp yaşamak gerek yavrum. Bu arada kızın ~~Sin~~ sınıfını pekiyi ile geçti. Yalnız beslenme alışkanlığına iyi vermiş öğretmeni. Yavrucak biraz kilolu olduğu için, onun düzensiz beslendiğini söylemiş Bilgen Hanım. Yarın onunla görüşmeye gideceğim. İşte böyle, kızın da birinci sınıfı yarınladı. /

/ Cicişkom, seviyorum, seviliyorum, mutluluk denilen buymuş demek. Onu yitireceğimden korkuyorum. Severken, yitirmek korkusu mutluluğu gölgeliyor; ama yine de mutluyum. Sevmek insanı yalınlaştırıyor, doğalllaştırıyor, başka dünyalarda yaşıyor. Şimdilerde final sınavları için Hekabe'yi çalışıyorum. Çok yoruyorum ve korkuyorum. Her şeyini kaybetmiş, yitirmiş bir kadın o. /

/ Evladım, yitirmekten korkarak yaşamak hiç yaşayamamaktır. Bazan da yitirmek hep seninle olmasından daha iyidir. Bu sözler çok önemli. Unutma, e mi yavrum? /

/ Onu yitirdim ciciannel! Beni bıraktı. Son sınıflardan bir kızla beraber şimdi. Ne yapacağımı bilmiyorum. Üstelik final parçamda bana yardımcı oynuyordu. Artık nasıl çalışacağız bilmiyorum. Aslında bilmediğim o

kadar çok şey var ki... /

/ Üftâde, çalışırsın, başarırsın kızım. Meşhur meseldir, bilirsin: Seviyorsan elindeki kuşu bırak; eğer sana dönerse o senindir, dönmezse zaten hiç senin olmamıştır. Çalış, derslerini başarıyla ver; e mi benim ikinci kocamı baştan çıkarıp, ondan hamile kalan güzel kızım? /

/ Başardım cicişkom, başardım! Profesyonellik buymuş. Dargın olduğumuz halde nefis bir oyun çıkardık. “Bir zamanlar sevdiğine yeniden tutulur insan!” derken tam gözlerinin içine baktım. O an, onca heyecan içinde anladım ki ben daha güçlüyüm ve bitti. Güçlü olunca her şey bitebiliyor ve insan bitirmekten korkmuyor. Bitmekten de korkmuyor. /

/ Canım kızım, sana acı bir haberim var. Kızın ~~Sin~~ge evvelsi gece evden çıkmış ben uyurken. Bir sandala binerken görmüşler. Denize açılmış. Dün sabah boş sandalı kıyıya çektiler. ~~Sin~~ge’yi bulamıyoruz kızım. Galiba dedesi biraz fazla üstüne gitti. Kızı severken iki üç defa sıkıştırdı. Artık yaşlandığı için bir şey de diyemiyorum. Laftan anlamıyor. Ne yapalım yavrum? Kadermiş... /

/ Cicianne, provalardan başımı kaşıyacak zamanım yok. Yılsonu oyunumuz Brecht’in yazdığı bir oyun. Bana fahişe rolünü verdiler. Herkes bu role pek yakıştığımı söylüyor. Bu konuşmaların metin altı iyi değil. Kızıyorum cicianne çok. /

/ Canım kızım Rengin, dün ikinci kocamı öldürdüm. Gece beni sıkıştırmaya kalkıştı. İstemediğimi söyledim, kendinin istediğini söyledi. Önce çay içmemiz gerektiğini söyledim, nedense. Sonra çayına porsuk ağacından çıkardığım zehiri boca ettim. O artık yok! Biraz huzur yüzü göreceğim bundan böyle. Sen de huzurlu ol kızım. İntikamınız alındı! /

/ Cicianne, galiba hamileyim. Aynı acılan bir kez daha yaşamak istemiyorum. Bu çocuğu aldirtacağım. Bu arada seslendirmeye başladım. Artık televizyonda, yabancı dizilerde sesimi dinlersin. Geçenlerde tecavüze uğramış bir kızı seslendirdim. Seslendirme yönetmemiz Münevver Hanım beni çok başarılı buldu ve böyle toplumsal bir yaraya parmak bastıkları için bu Amerikalılar'ın çok akıllı ve yürekli adamlar olduklarını söyledi. Tuhaf bir boşluktaım. /

/ Canım kızım Rengin, bugünlerde kendimi iyi hissetmiyorum. Bir garip bezginlik içindeyim. Keşke rahmetli sağ olsaydı! Meğer ikinci kocama olan kızgınlığım ayakta tutuyormuş beni. Meğer sevgi ve nefret canlı kılarmış insanı. Artık, canım evden dışarı çıkmayı bile istemiyor. Bundan böyle sana yazmayı da istemiyorum. Zaten yazıyor muyuz, konuşuyor muyuz, tutarlı ve inandırıcı mıyız, belli değil. Gel, biz-bu işten vazgeçelim! /

Rengin, kitapları elinde, bir boşlukla rahminde, rolü

ezberinde balıkçıların oradan geçiyordu. Satıcılardan teki elindeki tenekeden balıkların üstüne su serpiyordu. Teneke handiyse boşalmıştı. Dibindeki son birkaç damlayı rüzgâra savurdu. Birkaç damla su, Rengin'in üstüne geldi, bir daha silinmeyecek biçimde yapıştı.

Cicianne, bir düşündüm de; aslında ne kadar kıyısındaız bir şeylerin. Oyun kişileri gibi olamadık. Konuşamadık cicianne. En uzun tıratlarımız bile suskularla yüklüydü. En başarılı oyunculuğumuz oynamayı bilmediğimiz zamanlarda kaldı. Sıradanı oynamadan uçları oynamaya çabalıyoruz. Bu ne yaman çelişki cicianne? Herkes üzerinde iğreti duran rolleri seçiyor. Bazan bir balık satıcısı bile rolüne daha iyi oturuyor bizlerden. Öyle değil mi? Söylesene bir şeyler, yazsana! Artık birbirimizi oynuyoruz cicianne. Desene! Artık başkalarını seslendiriyoruz. Ses bizim, görüntü başkasının. Cicianne ... neredeyiz? Hâlâ gecedeyiz desene.

Nisyan, Üftâde, Rengin bir an tezgâhlara baktılar, sonra yürüdüler, gittiler.

Su damlacıkları döküldüğü yerde.

Su gibi, sudan gibi

Adım Su.

Anlatacağım öykü bir taşra kentinde gerçekte yaşanmamış olan olayları size aktaracaktır. İsteyen istediğine inanmakta özgürdür.

Taşra kenti bunaltıcıydı. Bütün küçük taşra kentleri gibi bir küçük alanı, gösterişli, ancak soğuk görünümlü resmî binaları, sıradan sivil binaları, küçük parkları, insanların hafta sonları piknik yapmak amacıyla gittikleri bir mesiresi, yıpranmış yolları, insanları, gelenekleri, görenekleri, türküleri, el sanatları ve sivil, resmî bütün ölümleri içinde barındıran bir gömütlüğü olan, yabancıların içini karartan bir küçük kentti orası. Bu küçük kentin günlük bir gazetesi vardı. Her gün baskı hatalarıyla dolu olarak basılmış üç yüz gazete abonelerine ulaştırılırdı.

İşte anlatacağım öykünün başkişilerinden birisi bu gazetenin matbaasında dizgici olarak çalışan Türesin'dir. Bu arada şunu belirtmem gerekir ki; öyküdeki kişilerden hiçbirini betimlemeyeceğim sizlere. Böylelikle her okura, öykü kişilerini, kendi yaşamışlığına ve birikimine göre kafasında canlandırma olanağı sağlanmış olacaktır. Böyle dediğime bakmayın. Bu aslında benim işimi kolaylaştırır; çünkü ne bir kahramanı etraflica betimleyecek sabrım ve zamanım var, ne de bunu yapabilecek kadar usta bir yazarım. Zaten, ben yalnızca zamanın içinden kendine ilginç gelen bir dönemi ve o dönemin kişilerini anımsayıp, bunları size rasgele aktaracak olan sıradan bir kişiyim. Liseye gittiğim yıllarda en beğenerek okuduğum yazar Ahmet Mithat Efendi'ydi. Bilmem, farkında mısınız?

Neyse, gazetenin alt katındaki matbaada çalışan Türesin, geceleri de matbaanın arkasındaki küçük odada yatar. Kentte yaşam yavaş geçtiği için gündüzler ve geceler insanlara hep uzun gelirdi.

Tayyibe bir yoğurtçunun kızıydı. Babası Haydar İyisöyler küçük kentin varıl ailelerinin yaşadıkları evlerin iki yanına dizildiği caddenin üstünde aşağı yukarı yürür; kendini görüp, yoğurt isteyen hizmetçilere yoğurt dolu çanakları götürürdü. Tayyibe'nin annesi Hasene Hanım öykümüzün geçtiği yıldan üç yıl önce, yani 1977 yılında bir kaza kurşununa kurban gitmişti. O günden beri de evin bütün işleri Tayyibe'nin üstüne kalmıştı.

Ev işlerinin bıkkınlık verdiği günlerden birinde, Tayyibe her şeyi göze alıp, evden dışarı çıktı. Ha, evet!

Tayyibe'nin babası, kızının rasgele evden dışarı çıkmasına pek kızardı. Tayyibe yalnızca arada bir, en yakın arkadaşı olan Tını'nın evine gidebilirdi; o da bin bir kere yalvarıp, babasından izin aldıktan sonra. Tını'nın babası Sermet Gelgit -ki okuldayken arkadaşları hep bu soyadıyla alay ederlerdi- küçük kentin günlük gazetesinin yazı işleri müdürüydü.

Ey okuyucularım! Sanırım öykünün ikinci başkışısı olan Tayyibe ile ilk başkışısı olan Türesin'in arasında bir aşk doğacağını hepiniz anlamışsınızdır. Ancak bu aşkın doğabilmesi için öncelikle bu iki kişiyi birbirine göstermek gerekiyor. İşte öykünün yankışilerinden Tını ile babası Sermet Gelgit'in öyküdeki işlevleri, iki başkışısı arasındaki bağın kurulmasını sağlamak olacaktır. Haydar İyisöyler'e gelince, bildiğimiz gibi bu ülkenin eski aşk öykülerinde mutlaka iki gencin kavuşmasına engel teşkil edecek bir kişiye ihtiyaç duyulurdu; işte, Haydar İyisöyler'in işlevi de budur.

Tını, Tayyibe'yi sevgiyle kucakladı. Bu beklenmedik ziyaret Tını'yı hem şaşırtmıştı, hem de sevindirmişti. Tını daha önce, defalarca Tayyibe'ye bir erkeğe kul olmaması gerektiğini, hayatını daha özgür bir biçimde sürdürmesinin gerekliliğini anlatmaya çalışmıştı. Demek Tayyibe artık kendini dinlemeye başlamıştı. O gün gazeteye, babasının yanına uğraması gerekiyordu Tını'nın. Tayyibe ile beraber çıktılar.

Gazetenin alt katındaki matbaanın önüne geldikleri sırada, Türesin baskı makinesini temizlemekteydi; Sermet Gelgit ise yukarıda, masasının başında büyük

günlük gazeteleri okumakla meşguldü. Tını, Tayyibe'yi Serinet Gelgit'le tanıştırdı. İkisi de tanıştıkları için memnun olduklarını söylediler. Yalandı. Tını, Tayyibe'yi gezdirmek için babasından izin aldı. Matbaaya indikleri zaman Tayyibe'nin gözü Türesin'e takıldı. Türesin'in gözleri Tayyibe'ye kilitlendi.

Ey okuyucularım! Bu esnada Tını'nın ne yaptığı tabî ki önemlidir; çünkü öykünün iki başkişisi bakışlırlarken, en azından tutarlılık adına, onlarla aynı mekânda bulunan üçüncü kişinin ne yaptığığının da belirtilmesi gerektir. Tını o sırada günlük gazetede babasının o günkü yazısını okumaktaydı. Şöyle yazmıştı babası: "Kentimiz nereye gidiyor?"

Tayyibe ile Türesin gözleriyle konuşmaya başladılar.

Tayyibe'nin gözleri: "Nesin sen? Bir umut musun? Eğlenme benimle! Zaten, daralmışım bu daracık kentin içinde. Sen bir vaha mısın çölde? Konuş, söyle!"

Türesin'in gözleri: "Nesin sen? Marulun cücüğü müsün sen? Yerim seni! Biraz daha bakarsan böyle, ömrünce severim seni!"

Tını o sırada gözlerin lafına karıştı. "Babam ne kadar güzel yazmış!" dedi. Anın tılsımı bozuldu.

Aradan günler ve günler geçti. Ne Tayyibe unutabildi Türesin'i, ne de Türesin Tayyibe'yi. Sorup soruşturup birbirinin adlarını öğrendiler. Tayyibe yoğurt mayasıyla uğraşırken, Türesin metal harflere yoldaşlık ederken birbirini düşündüler.

Günlerden bir gün Haydar İyisöyler yoğurt ara-

basını alıp evden uzaklaştığında, Tayyibe üstünde kırmızı karanfiller açan entarisini üstüne çekip dışarı çıktı. Yolda yumruklarını havaya kaldırıp bağırان adamlar gördü. Küçük kentlerde yaşayan bütün kadınların yaptıkları gibi, rahatça yürünecek bir saçakaltı bulmayı başardı Tayyibe. Matbaanın önünden geçerken camekândan içeri, Türesin'in gözlerine baktı.

“Karanfiller nice yaraşmış sana! Seviyorum, ipek-böceği saçlım,” dedi Türesin'in gözleri.

“Kanıtla! Beni sevdiğini kanıtla ki, inanayım sana!” dedi Tayyibe'nin gözleri.

“Kanıt gözlerimdedir!” dedi Türesin'in gözleri.

“Yetmez! Beni sevdiğine dair gözlerinden başka kanıt göster. Öyle bir kanıt ki, yok etsin bizi!” dedi Tayyibe'nin gözleri ve süzülerek matbaanın önünden geçip gitti.

Ey okuyucularım! İnsan sevildiği zaman sevildiğini bilmek ister. Ancak gözlerden öte kanıt isteyen karşısındakine haksızlık, aşka ahlâksızlık etmektedir. Neyse, bu kadar tutarlılık çabasından sonra koyverin gitsin!

Aylardan eylöldü. Küçük kente serinlik çökmüştü. Yapraklar sararıyor, ölümler çoğalıyordu. Türesin, Tayyibe'ye duyduğu aşkı nasıl kanıtlayabileceğini düşünüyordu. Mutlaka bir yolu olmalıydı! Daha derin düşünürse bu yolu bulabileceğine karar verip, kendini iyiden iyiye düşünmeye verdi Türesin. Eylölün üçte biri bitmişti ki, Türesin'in aklına parlak bir fikir geldi. Eylölün onuncu gününün gecesi, ertesi günün gaze-

tesinde çıkması gereken bütün yazıları yırtıp çöpe attı. Dört sayfalık gazetenin her bir sütununa,

“T--R-E-S-İ-N-T-A-Y-Y-I-B-E-Y-İ-S-E-V-İ-Y-O-R” harflerini dizip, küçük, büyük puntolarla rasgele bastı. O gece huzur içinde uyudu Türesin.

Ertesi gün, yani eylül ayının on birinci günü  yüz adet gazete kentin değişik yerlerindeki sivil ve resmî binalara dağıtıldı. Bütün kent, aynı günün ğlenine kadar dizgici Türesin’in, yoğurtçu Haydar İyisöyler’in kızı Tayyibe’yi sevdiğini öğrenmişti. Tını haberi kendi getirdiğinde, Tayyibe yüreğini bir sincabın dişlediğini hissetti. Yrek hem gıdıklandı, hem kanadı.

Sermet Gelgit gazetede sinirinden çılgına döndü. Özene bezene yazdığı, “Bu Kent Bizim!” başlıklı yazısı, serseri Türesin tarafından atılmış; yerine otuz sekiz kere “TÜRESİN TAYYİBE’Yİ SEVİYOR” tümcesi basılmıştı.

O gün Türesin gazeteden kovuldu ve Tayyibe, Haydar İyisöyler’den dayak yedi.

Ey okuyucularım! Bu kentte hayat pek tuhaftı. O günün saatleri benim adım gibi akıp gitti. Ertesi gün tabur yönetime el koydu; belediyeyi feshetti ve küçük kentin alanına panzerler çıkarıldı.

Sonrası mı?:

Gazete kapatıldı.

Türesin yakalandı. Gazetede şifreli yazı çıkararak, çeşitli gizli örgüt üyelerini kaçırmaları konusunda uyardığı ileri sürüldü. Aksini kanıtlayamadığı için tutuklandı. İlkın kentın bütünlüğüne yönelik tehlike yarattığı için yargılandı; sonra idama mahkûm edildi. Küçük kentın gömütlüğünde yatıyor. Kimsesi yokmuş. Unutuldu.

Tayyibe İyisöyler'in Türesin'in başına gelenlerden haberi olmadı. Tayyibe ilkın evden kaçtı, pavyona düştü; sonra bileklerini kesti, hastaneye yetiştirilirken yolda öldü. Duasız gömdüler. Yanılınyorsam 1984 yılında kente film çekmeye gelen bir ekip kent hakkındaki efsaneleri dinlerlerken, Tayyibe'nin öyküsünü de duydular. Böylelikle Tayyibe'nin hayatı filme çekildi. Film piyasada büyük iş yaptı. Oyuncular altın suyuna batırılmış ödüller kazandılar.

Haydar İyisöyler 1983 yılında birdenbire eriverdi, tarikat kurdu. Pek mesut ve çok zengin bir adam olarak hayatını sürdürüyor.

Sermet Gelgit bugünlerde kentte kurulan küçük bir radyo istasyonunda tasavvuf müziği korosunun anons spikerliğini yapıyor.

Tını evlendi, şişmanladı, üç kızı oldu. Bileklerinde

altın bilezikler ve yüzünde buruk bir gülümseme var.

Kent gün geçtikçe geliyor ve büyüyor ama; akıl yerinde sayıyor.

Bana gelince...

Beni inek içti; sonra o inek dağa kaçtı.

Bu öykü de çoktan yanmıştı, bitmişti, kül olmuştu.

Alaturka

Efendim,

size en son yazmış olduğum düzyazı şiirimi gönderiyorum. Değerli zamanınızdan bana ayırıp düzyazı şiirimi okursanız ve kıymetli görüşlerinizi alabilirsem kendimi pek bahtiyar addedeceğim. Şimdiden müteşekkirim.

Hürmetlerimle.

Yanlış yazılmış tümcelerden oluşan mektubun içinde geldiği zarftan çıkan bir ikinci dörde katlanmış kâğıdın üstünde genç yazarın düzyazı şiiri (nasıl oluyorsa!) yer almaktaydı. Okumaya başladım:

“ALATURKA

Gel Asude, bir masal yaratalım bu gece.

Körpe endamında dişler gezinsin.

Bir gece rakısını içerim dudak izlerinden. İstanbul meyhanelerinde zeytin akı gecelere dalarım mahur gazellerle, ziyade.

Akşam sularında bazan, bastırır bir susuzluk. Unutuluş zamanlarımdır; bilirim. Gülmeliyim.

Lâleyle gül açmıyor göğsümüzde. Bir çift kardelen göverir usulca bedenlerimizde. Ah, her gece bu sabâ şarkılarda ölürüm!

Bu gece eski bir şarkıyı söylemeliyim ve yanlışlarla yazılmış bir masalı dinlemeliyim. Uzun bir yolun var. Gitmeliyim, sabah olmadan.

Ama, ne olacaksa olsun!

Al udunu .da Asude'm, başlayalım sabâya usulden."

Değerli meşlektaşım,

göndermiş olduğunuz düzyazı şiiri büyük bir keyifle okudum. Beyninize sağlık! Yalnız neden bu denli karamsar olduğunuzu düşünmeden de edemedim. Genç yaşta bu ne karamsarlıktır böyle? Biraz toparlayın kendinizi.

Düzyazı şiirde birtakım makam kaymaları dikkatimi çekti. Eğer belleğim beni yanıltmıyorsa, "İstanbul meyhaneleri" şarkısı kürdilihicazkâr makamında bir şarkıdır. Keza, "Dönülmez akşamın ufkundayız" şarkısı da segâh makamında bir eserdir. Ancak siz, düzyazı şiirde ve bu iki makamın üstünde durmamışsınız. Bunların yerine mahur gazellerden ve sabâ şarkılardan söz ediyorsunuz. Bu düzyazı şiiri bir kez daha gözden

geçirirseniz daha iyi olacağını düşünüyorum.

Ne güzel bir rastlantıdır ki, benim de vaktiyle yazmış olduğum bir şiir sizin düzyazı şiirinizi pek andırıyor. Yine bir rastlantı eseri olarak benim bu eski şiirimin de adı Alaturka. Size bu şiirimi gönderiyorum.

Dostlukla

Ünlü yazarın göndermiş olduğu, doğru kurulmuş tümcelerden oluşan mektubun içinde geldiği zarftan bir ikinci ikiye katlanmış kâğıt çıktı. Bu kâğıdın üstünde üstadın eski bir şiiri yazılıydı. Okumaya başladım:

“ALATURKA

Git artık kadını! Bir şiir kurgulayacağım bu gece.

Taze güzelliğini incitmek istemiyorum sinsice.

Neler olmazdı ki sen bezmimize geldiğin akşam?

Bir suzinak şarkıda inlerdi kanun ve başlardı yaşam.

Pek müşkül bir aşta kayboldum sana.

Unutmak, ancak unutmayı başardıktan sonra kolay gelir insana.

“Al sazını sevdiceğim” denmiş ya bir sultan-yegâhta;

İşte öylesine bir aşk olmamalı bu, anla!

Birbirimize karışmalıyız içli meyanlarda.

Bu gecenin koynunda bir faslın son şarkısını söylemeliyim ve

Aşkı bitirmeliyim.

Şiirin yasasıdır: Ölen doğar.
Beklemeliyim!”

Bu yazıda pek tutarsız bir şeyler var ama; neyse!
Ben bu öyküden hiçbir şey anlamadım.
Yazılınasa mıydı?

Basit Öykü

“İbranilerde şu üç tip rüyanın hakikat haline geldiği inancı vardı:

1. Sabaha karşı görülen rüya,
2. Rüyada iken rüya gördüğünü anlayan insanın rüyası,
3. Başka bir rüyada cevabını yahut izahını bulan bir rüya.

Bundan anlaşılıyor ki, bir hakikati aksettiren rüyalar daha ziyade hemen hemen uyanmak üzere olduğu sıralarda gördükleri rüyalarlardır.”

Siz Dergisi - 1966

Tiraje rüyasında ne görmüştü?

Bir merdivenin en alt basamağındayım. Üstüme yeşil kadifeden yapılma bir gece elbisesi giymişim. Göğsümde bir elmas broş pırıldamakta. Yalınayak çıkmaya başlıyorum merdiveni. Her basamaktan ayrı bir koku yükseliyor. Yasemin, ıtır, nergis, mimoza, hanımeli. Basamakları birer birer çıkıyorum. Belime sarılmış meryemanaasmaı, dizlerime sarılmış dulavratotu beni rahatsız etmiyor. Derken eflatun kokulu bir basamakta duruyorum. Eflatun, yangın yeri gibi kokuyor. Her rüyanın rahiyası içindeymiş de, bilmezmişim. Basamak yavaş yavaş açılıyor iki yana. Düşeceğim diye korkuyorum. Oysa ayaklarımın altındaki boşluğun üstünde dimdik duruyorum. Aşağıda üstünde ebabil kuşlarının uçtuğu bir dünya var. Bir boşluğun üstünde korkuyorum!

Tiraje kan ter içinde uyandı. Gece içtiği içkilerden hâlâ içi bulanıyordu. Haşım Bey'in Yeşilyurt'taki iki katlı villasında verdiği partiye gitmişti. Değişik insanlarla tanışmıştı orada. Gece boyunca herşey güzel gitmişti ama; şimdi içi bulanıyordu işte. Birdenbire nereden geldiğini anlayamadığı bir ses duydu. Ses şöyle diyordu:

“ÇOCUKLARI AĞLATMAYIN”

Tiraje ağladı.

Saat 14:30 - Tiraje gazetede gerekli olduğuna inandığı bölümleri etüt yapıyor.

Gazetenin birinci sayfasından:

“ 28 ve 29 Mayıs günleri Verdün savaşının 50. yıl kutlama töreninde polisler bilhassa hiç kimsenin sigara içmemesine dikkat ettiler. Verdün savaş meydanını dolduran binlerce kişiye polis helikopter vasıtasıyla sigara içmenin son derece tehlikeli olduğunu hatırlattı. Sebep: Meydan bugüne kadar henüz mayın ve mermilerden tamamen temizlenmemiş ve yere atılacak yanar bir sigara patlamaya yol açabilirmiş.”

Gazetenin son sayfasından:

“Windsor Dükü Edward bundan böyle İngiltere’de satın alacağı kravatlara hiç para ödemeyecek... Windsor kravat bağlama tarzını bulan Dük, ‘İngiliz Kravat Sanayii Birliği’ tarafından ‘Dünyada kravatı en iyi takan erkek’ seçildi.”

Saat 16:30 - Tiraje kuaföründe mizanpili yapıyor ve hayat felsefesini anlatıyor.

İnsan sarrafı olmak güzel de, insanların yalancı olması kötü. Bakıyorsun insana; anlıyorsun ne demek istediğini. Oysa, insan başkaları tarafından anlaşılmak istemiyor ki! Herkes zamanı geldiğinde sımsıkı sarılabileceği, sır adını verdiği bir şey kalsın istiyor. Nedendir bu saklanma çabası Fikriye? Sana zahmet, sağ tarafı daha toplar mısın geriye? Nedendir bu yalancılık; karşısındakinden korkmak; terapi suskunlukları? Ama

bu hayat felsefesi değil ki!

Tiraje nasıl bir kadındır?

Bilseydim anlatamazdım.

Saat 18:30 - Tiraje Florya'da ikamet eden psikoloğuna sorununu anlatıyor.

Bunu size nasıl anlatacağını bilemiyorum. 'Belki de en iyisi doğrudan söylemektir: Orgazm olamıyorum doktorcuğum. Bir sürü fahişe çocuğuyla uğraşmaktan; bana hayatın acımasızlığını öğretmeye çalışan husye suratlılardan, penis kafalılardan kurtulmaya çabalamaktan bıktım, usandım. Bana sevmeyi unutturan vajina ağızlı beyinsizlere itirazım var!

Psikolog Buğul Bey dedi ki:

Gördüğüm kadarıyla had safhada cinsel sorunlarınız var. Doldurduğunuz forınde meslek hanenize "kaşarlanmış kaliteli orospu" yazmıştınız. Sizi bir kere becersem belki rahatlarsınız; hatta orgazm bile olabilirsiniz.

Tiraje psikoloğuna yanıt verir:

Doktorcuğum asıl sorun da bu galiba: Her önüme gelenle yatıyorum. Ancak sevgi yok; aşk yok! Rasgele yatıyorum. Sorunum şu ki; duygularımı yitirdim. Ah doktorcuğum, ne akıllı, ne zeki adamsınız! Sorunumu,

bana buldurttunuz. Ah, ah! Ha, bu arada ne demiştiniz.

Psikolog Buğul Bey dedi ki:

Daha önce ne dediğim önemli değil. Asıl biraz sonra söyleyeceğim önemli! Bir benzerinizi arıyorsunuzdur belki de. Bir hemcinsinizi denemek istermiydiniz?

Tiraje psikoloğuna yanıt verir:

Ama doktorcuğum bir başka kadın bana çekici gelmiyor ki! Anladığım kadarıyla, sorunum beni orgazma ulaştırabilecek bir adam bulamamak. Eğer böyle birini bulursam mutlu olabilirim. Yok eğer orgazm olup da mutlu olamazsam, o takdirde bir kadınla birlikte olmayı deneyebilirim. Ne bileyim doktorcuğum? Galiba gitgide aseksüaliteye yaklaşıyorum.

Psikolog Buğul Bey dedi ki:

Bence siz biseksüaliteye yaklaşıyorsunuz.

Tiraje psikoloğuna yanıt verir:

O sizin kendi görüşünüz. artık bunu tartışmayı bırakalım. Siz de fermuarınızı kapayın. Çükünüz görünüyor.

Psikolog: (Fermuarını çekerken) Ah Tiraje Hanım! Keşke sizi düzmeme izin verseniz!

Tiraje: Belki bir başka zaman ama, şimdi başım ağrıyor.

ıyor.

Psikolog: Başınıza kurban olayım. Sabah pazara varayım...

Tiraje: Penisler ve vajinalar şu anda beni pek ilgilendirmiyor.

Psikolog: Bu abuk konuşmayı yapmanızın sebebi nedir?

Tiraje: Bu konuşma zaten iki kişi arasında geçiyor. Başka kimse bilmeyecek ki! Hippokrates yemininizi unutmayın doktorcuğum!

Saat 21:30 - Tiraje akşam yemeğinden sonra anlam arıyor.

ANLAM, NEREDESİN ANLAM? NEDEN BU KADAR SIRADIŞI BİR OROSPU OLMAK YAZILMIŞ. ALNIMA? NEDEN BANA BİR KARAKTER BÜTÜNLÜĞÜ VERMİYOR BENİ YAZAN ADAM? KARAKTERSİZ OLMAMI MI İSTİYOR? OTOMATİK YAZI GİBİ BOK MU YİYOR? YA BUNCA PİS SÖZÜ NEDEN BİZE YÜKLÜYOR? YAZIYLA KONUŞMA NEREDE AYRILIYOR BİRBİRİNDEN?

Okurlar tartışmaktadırlar:

1. okur: Bu ne biçim öykü ağabey? Herif kafayı yemiş yaa!

2. okur: Haklısın!

3. okur: Patavatsız pezevenk.

yaa!

2. okur: Haklısın!

3. okur: Bir de bu puştlar yazar kesiliyorlar başımıza.
Çok okuduk böylelerini.

2. okur: Bence sen de haklısın!

3. okur: Milleti okumaktan soğutur böyleleri.

5. okur: Uçuk, matrak, hoş yazmış be!

6. okur: Herif saldırgan yaa!

4. okur: İyi de nereye saldırdığı da belli değil ki. Böyle
serseri mayın misali yazılmaz ki!

2. okur: Haklısın!

3. okur: Yahu, tartışıp da şu boku şımartma-
yın!

2. okur: Haklısın!

23:30 - Tiraje geceye hazırlanıyor.

Takma kirpikler / Rimel / Fondöten / Gülkurusu ruj
/ Siyah dantelli külot (üçgenin ortasında küçük bir çan
var) / Jartiyer / Yeşil kadifeden yapılmış gece elbisesi /
Göğsünün üstüne takılmış bir elmas broş / Yalına-
yak.

Saat 00:30'da geceye ve insanlara açılacak.

Tiraje bir ses duyar:

“ÇOCUKLARI AĞLATMAYIN!”

Sesin nereden geldiğini anlar.

Tiraje ağlar.

Kapıyı açar, kapının ötesine adımını atar; geri döner; kapıyı kapatır; kilitler. Bir merdivenin her basamağında ayrı bir koku duyulur. Tiraje, bu gece hem ağlar, hem gider.

Hiç rastlamadınız mı?

İlahi! Ne diye anlattırıyorsunuz?

Seviyordu. Bilmiyor musunuz?

KİTAP ARKASI TANITIM YAZISI

Özen Yula'nın hikâyelerini adres tutanlar hem tanıdığımız hem de tanımadığımız insanlar. *Tanıyoruz*, çünkü yıllardır Yeşilçam filmlerinden, 68 nostaljisi muhabbetlerinden, kadın dergisi tipi feminizmlerden, 'kahır mektupları'ndan v.b. *biliyoruz*. *Tanımıyoruz*, çünkü *yazarken* değiştiriyor onları; bir kaleydoskoptan, bir çiçek dürbününden bakar gibi bakıyor hepsine ya da el çabukluğu marifet, bir iskambil destesi karıştırır gibi. Beklenmedik açılardan beklenmedik yüzler beklenmedik durumlar türediğini görüyoruz bu beklendik malzemedен. Bu yazar, güncel olanı alıp ondan küçük figürler yapıyor sonra da konuşturuyor, dolaştırıyor onları; bizi onlarla şaşırtabiliyor. Daha önce çeşitli dergilerdeki yazılarından tanıdığımız Özen Yula'nın ilk hikâye kitabı, **Öbür Dünya Bilgisi**.

DİZİ NO= İletişim 255

Çağdaş Türkçe Edebiyat 21

ISBN = 975 - 470 - 358 - 2